

ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΑ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΖΟΥΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Index

[Εισαγωγή](#)

1. [Κατανόηση της πολυπλοκότητας της σχολικής βίας](#)
2. [Γνωρίζοντας τη γραμμή δράσης για τη συνεργασία με τους γονείς](#)
3. [Γνωρίζοντας τη γραμμή δράσης για τη συνεργασία με τους μαθητές](#)
4. [Γνωρίζοντας τη γραμμή δράσης για τη συνεργασία με τους καθηγητές](#)
5. [Γνωρίζοντας τη γραμμή δράσης για τη συνεργασία με τους Διευθυντές](#)
6. [Η εκπαίδευση των ειδικών](#)
7. [Καλές πρακτικές και εμπειρίες βασισμένες στην απόδειξη](#)
8. [Μοντέλο προληπτικής πράξης: πολιτική προσέγγιση για όλο το σχολείο](#)
9. [Στρατηγικές άμεσης επέμβασης](#)
10. [Δίκτυα για την ανταλλαγή εμπειριών](#)

Εισαγωγή

Ο ρόλος των ανθρώπων που σχεδιάζουν πολιτική είναι να προλαμβάνουν και να επεμβαίνουν κατά της βίας, η οποία ως παράγοντας κινδύνου για πρόωρη σχολική εγκατάλειψη πρέπει να ειδωθεί από τους εκπαιδευτικούς θεσμούς όπως και τα υπόλοιπα θεμελιώδη προβλήματα. Το έργο της διευκόλυνσης της επαρκούς δράσης κατά της βίας, εξαρτάται από το επίπεδο γνώσης επί του ζητήματος, η κατανόηση της πολυπλοκότητας των θεσμών που σχεδιάζουν πολιτική, την ευαισθησία τους για την ποικιλία των ομάδων που εμπλέκονται, και τους τρόπους αντιμετώπισης. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο όλοι οι άνθρωποι που σχεδιάζουν πολιτική να κάνουν προσπάθειες για την προώδο

όλων των προαναφερόμενων πτυχών πριν να αρχίσουν το σχεδιασμό των πολιτικών. Από τις πολιτικές δεν προκύπτουν μόνο υποχρεώσεις και συγκεκριμένες δράσεις άλλων επαγγελματιών αλλά και συνέπειες για τους ανθρώπους που συμμετέχουν.

Κατανόηση της πολυπλοκότητας της σχολικής βίας

Ένα πρώτο σημάδι σχολικής βίας μπορεί να είναι ένα απλό φαινόμενο επιθετικότητας από ένα άτομο ή από μια ομάδα ατόμων σε βάρος άλλων ατόμων ή ομάδας ατόμων. Παρ'όλ'αυτά το ζήτημα είναι πιο πολύπλοκο. Η βία είναι ένα θέμα ψυχοκοινωνικής φύσης και διατηρείται εξαιτίας δύο κανόνων του: του κανόνα κυριαρχία-υποβολή και τον κανόνα της σιωπής. Ο κανόνας κυριαρχία-υποβολή στηρίζεται στο γεγονός ότι οι σχέσεις μεταξύ των θυμάτων και των θυτών είναι σχέση μη ισότητας και ασυμμετρίας. Η σιωπή είναι ένας κανόνας ο οποίος πρέπει να ειπωθεί ως κανόνας μεταξύ συνομηλίκων, ότι συμβαίνει δηλαδή μεταξύ τους παραμένει κοινό μυστικό ανάμεσα σ'αυτούς που εμπλέκονται στα συμβάντα. Πραγματικά, δεν είναι σύνηθες οι μαθητές να ενημερώνουν τους ενήλικες για επεισόδια σχολικής βίας, ενώ αν κάποιος από τους μαθητές παραβεί αυτόν το άγραφο κανόνα θεωρείται αυτόματα από τους συνομηλίκους καταδότης. Επιπρόσθετα, τα τελευταία χρόνια μια νέα μορφή βίας έχει εμφανιστεί εξαιτίας των νέων τεχνολογιών και των εικονικών κοινωνικών δικτύων οπότε όπως γίνεται κατανοητό το ζήτημα γίνεται όλο και πιο πολύπλοκο. Οπότε, πριν δράσουμε κατά της σχολικής βίας θα πρέπει να κατανοήσουμε:

- Τα χαρακτηριστικά του φαινομένου
- Τους ρόλους που ενυπάρχουν
- Τους κανόνες που το διευκολύνουν και το διατηρούν
- Τις άμεσες και τις έμμεσες μορφές που μπορεί να υιοθετήσει

Διαδικτυακές δημοσιεύσεις

- [Bullying: description and analysis of the phenomenon](#)
Άρθρο στο οποίο μπορείτε να βρείτε μια περίληψη για το φαινόμενο και είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική εφημερίδα έρευνας για την εκπαιδευτική ψυχολογία.
- [Cyberbullying in Europe Research Report](#)
Μια σύνθεση από το τί είναι μέχρι σήμερα γνωστό για την βία στον κυβερνοχώρο. Η σύνθεση αναπτύχθηκε στα πλαίσια του project CyberTraining.

Γνωρίζοντας τη γραμμή δράσης για τη συνεργασία με τους γονείς

Προκειμένου να νομοθετούνται και να ρυθμίζονται οι εφαρμογές των προγραμμάτων που προλαμβάνουν και επεμβαίνουν στη σχολική βία, είναι απαραίτητο να καταλάβουμε τις πιθανότητες της κάθε ευαίσθητης ομάδας που υπάρχει η πιθανότητα να εμπλακούν, να ενεργεί αποτελεσματικά. Από αυτή την άποψη, οι οικογένειες είναι θεμελιώδης πυλώνας για μια επαρκή δράση. Η κοινωνικο-ηθική εκπαίδευση είναι κλειδί για τη πρόληψη και παρά το γεγονός ότι αυτού του είδους η εκπαίδευση λαμβάνει χώρα κυρίως στους κόλπους της οικογένειας, το σχολείο μπορεί να συμβάλει και να αντισταθμίσει τις ανισότητες. Για την επέμβαση, η συνεργασία μεταξύ των οικογενειών των θυμάτων και των θυτών είναι πολύ σημαντική ώστε όλες οι προσπάθειες για επανεκπαίδευση να οδηγούν προς την ίδια κατεύθυνση. Παρ'όλα αυτά, ακόμα και αν η συνάφεια της οικογένειας δεν επιδέχεται αμφιβολίας, οι οικογένειες είναι οι πιο δύσκολες ομάδες στο να εμπλακούν –είτε ατομικά είτε ομαδικά-. Επιπροσθέτως, οι οικογένειες που εμπλέκονται περισσότερο στο πρόβλημα είναι αυτές που έχουν ήδη ευαισθητοποιηθεί επ'αυτού. Γ'αυτό τα άτομα που σχεδιάζουν πολιτική θα πρέπει:

- Να γνωρίζουν τις δυσκολίες του να κάνουν τις οικογένειες να εμπλακούν.
- Να αναλύουν τις εκστρατίες ευαισθητοποίησης για την αντιμετώπιση της βίας .
- Να ερευνούν για υπάρχουσες πρωτοβουλίες για την εκπαίδευση των οικογενειών .

Website

[Self-directed online courses for parents](#)

Μάθημα σχεδιασμένο στα πλαίσια του project Cybertraining Parents: γονείς που ενδιαφέρονται να μάθουν περισσότερα για το θέμα της διαδικτυακής βίας και πως να την αντιμετωπίσουν.

Γνωρίζοντας τη γραμμή δράσης για τη συνεργασία με τους μαθητές

Η συνεργασία με τα άτομα είναι προφανώς απαραίτητη. Όχι όμως μόνο με τα άτομα που είναι άμεσα εμπλεκόμενα, δηλαδή τους θύτες και τα θύματα. Η δράση με τα άτομα πρέπει να είναι διδακτική και γι' αυτό το λόγο η συμπερίληψη των στόχων της επέμβασης θα πρέπει να είναι δεδομένη στους στόχους των προγραμμάτων σπουδών ή στα γενικά προγράμματα δράσης. Η επέμβαση με τα άτομα που εμπλέκονται αποτελείται από συγκεκριμένα προγράμματα με άτομα που είναι ήδη θύτες ή θύματα ή είναι σε κίνδυνο να εμπλακούν. Έχει αποδειχθεί ότι με τέτοιου είδους προγράμματα, οι ανάμειξη των μαθητών είναι πιο αποτελεσματική. Δηλαδή, οι μαθητές βοηθούν άλλους μαθητές που εμπλέκονται. Τέτοια προγράμματα είναι κοινώς γνωστά ως προγράμματα υποστήριξης συνομηλίκων. Τα βήματα πρέπει να είναι ως εξής:

- Να γνωρίζετε τα εκπαιδευτικά μέτρα που αποσκοπούν στη πρόληψη της σχολικής βίας.
- Να ερευνήσετε συγκεκριμένα προγράμματα που δημιουργήθηκαν για θύτες και θύματα.
- Να αναλύετε προγράμματα υποστήριξης συνομηλίκων.

Website

- [Pacer Center's teens against bullying](#)
Ιστοσελίδα που μπορείτε να βρείτε τρόπους να συνεργάζεστε με μαθητές :εικόνες, βίντεο, ιστορίες κ.α.

Γνωρίζοντας τη γραμμή δράσης για τη συνεργασία με τους γονείς

Οι δάσκαλοι είναι στόχος κλειδί για την πρόληψη και την επέμβαση. Teachers are the key target group for prevention and intervention. Θα καθοδηγήσουν προβλέψιμα και/ή θα αναπτύξουν τις δράσεις που κατευθύνονται προς τα άτομα και τις οικογένειες. Για το λόγο αυτό, οι κύριοι στόχοι της ευαισθητοποίησης, εξάσκηση και αναγνώριση, πρέπει να επικεντρώνεται στους δασκάλους. Οι δάσκαλοι θα ενθαρρύνονται από διαφορετικές αποψεις και θεσμούς :συνέδρια, σεμινάρια, συγκεκριμένα μαθήματα κ.α. Παρ'όλ'αυτά, είναι σημαντικό να μην ενθαρρύνεται μόνο η εξάσκηση, αλλά και να επιτυγχάνεται ο θεμελιώδης στόχος του να αισθάνονται η δάσκαλοι ικανοί όχι μόνο στο να διδάσκουν παραδοσιακά εκπαιδευτικά περιεχόμενα αλλά και στο να αισθάνονται ικανοί να αντιμετωπίζουν τέτοια ζητήματα. Με το ανάλογο εκπαιδευτικό επίπεδο, αυτοί που αισθάνονται ικανοί για δράση, αυτοί είναι συνήθως που τα καταφέρνουν καλύτερα.

Ιστοσελίδα

- [Working with teachers](#)

PN: 531028-LLP-1-2012-1-IT-KA4-KA4MP

Υλικό σχεδιασμένο στα πλαίσια του project European Vista στο οποίο μπορείτε να βρείτε μια περίληψη του πως να αναπτύξετε την εξάσκηση των δασκάλων.

Γνωρίζοντας τη γραμμή δράσης για τη συνεργασία με τους Διευθυντές

Οι διευθυντές μπορεί να ενθαρρύνουν ή να κάνουν δύσκολη την κατάσταση για την ανάληψη δράσης κατά της σχολικής βίας και της πρόληψης για τη πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Σε μερικές περιπτώσεις οι διευθυντές είναι και δάσκαλοι και σε μερικές άλλες δεν είναι. Αυτό είναι ένα γεγονός που θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη, καθώς οι διευθυντές έρχονται σε επαφή με τους μαθητές σε καθημερινή βάση και τους βοηθά να έχουν ιδιαίτερη γνώση η οποία βοηθά στο να παίρνονται αποφάσεις για γραμμές δράσης και χρονοδιαγράμματα. Οι διευθυντές είτε είναι και δάσκαλοι είτε όχι, είναι διαχειριστές και η διαχείριση μπορεί να διευκολύνει ή να δυσκολέψει τις προσπάθειες άλλων ομάδων που προσπαθούν να δράσουν. Γι' αυτό το λόγο, και παρά το ότι η εκπαίδευση των διευθυντών είναι ίδια με αυτή των υπόλοιπων δασκάλων, θα πρέπει να περιέχει ζητήματα διαχείρισης ώστε να ενθαρρύνει και να βελτιστοποιεί την δουλειά των συναδέλφων τους δασκάλων.

Report

- [Transnational report on School Bullying](#)
Αναφορά που αναπτύχθηκε στα πλαίσια του project "I am Not Scared" και στην οποία μπορείτε να βρείτε τις απαντήσεις διευθυντών σε παραπάνω από εκατό επεισόδια βίας.

Η εκπαίδευση των ειδικών

Ένα από τα πιο πολύπλοκα ζητήματα για να αναπτυχθούν προγράμματα πρόληψης και επέμβασης είναι να έχεις προσωπικό με εμπειρία σ'αυτά τα προγράμματα και ιδιαίτερα στα προγράμματα επέμβασης. Γι'αυτό το λόγο είναι κρίσιμο για τους σχεδιαστές πολιτικής να επιλεγουν για προσωπικό αυτούς με προηγούμενη εμπειρία στο χώρο (ψυχολόγους για παράδειγμα) και αυτούς που είναι πρόθυμοι να εξειδικεύσουν τη γνώση τους σε προγράμματα επέμβασης κατά της σχολικής βίας. Σαν αποτέλεσμα θα είχαμε μια ομάδα ειδικών οι οποίοι θα μπορούσαν δράσουν ως σύμβουλοι για τους δασκάλους και τους εκπαιδευτές των δασκάλων. Σύμφωνα με την προαναφερθείσα πρακτική, είναι σημαντικό να παρέχετε αυτού του είδους τη μορφή στο οργανόγραμμα των θεσμών.

Website

- [Resource Package for Trainers](#)
Υλικό σχεδιασμένο στα πλαίσια του project Cybertraining Parents για την ανάπτυξη ενός προγράμματος εξάσκησης για την πρόληψη και

PN: 531028-LLP-1-2012-1-IT-KA4-KA4MP

αντιμετώπιση της σχολικής βίας.

Καλές πρακτικές και εμπειρίες βασισμένες στην απόδειξη

Η δράση αυτών που σχεδιάζουν πολιτική πρέπει να βασίζεται στη γνώση που η επιστήμη προσφέρει, στα αποτελεσματικά πρότυπα δράσης για την αντιμετώπιση της βιάς καθώς επίσης και σε προγράμματα τα αποτελέσματα των οποίων έχουν εξεταστεί κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες. Είναι απαραίτητο για τις πολιτικές που βασίζονται σε αρχές δράσης, να έχουν προηγουμένως εμπειρικά δοκιμαστεί. Αυτό που είναι γνωστό ως πρακτικές βασισμένες στην απόδειξη είναι: πηγές, προγράμματα ή υλικά τα οποία έχουν δοκιμαστεί αυστηρά και των οποίων η αξιολόγηση είναι θετική σε σχέση με αυτό που έχει τεθεί ως στόχος. Αυτός είναι ο τρόπος που τελικά μπορεί να εγγυηθεί ότι οι πολιτικές είναι αποτελεσματικές αναφορικά με τους στόχους που προσπαθούν να πιάσουν.

Online Publications

- [School climate and bullying prevention](#)
Κεφάλαιο στο βιβλίο Chapter “School Climate Practices for Implementation and Sustainability” στο οποίο μπορείτε να βρείτε τα κλειδιά για μια Αποτελεσματική Πρακτική.
- [Tackling bullying in schools: a guide for governors](#)
Οδηγός που δημιουργήθηκε από τη Συμμαχία κατά της Σχολικής βίας και ο οποίος ορίζει την ανάγκη για μια εξειδικευμένη καθοδήγηση των διευθυντών σε σχέση με τη δράση κατά της σχολικής βίας.

Μοντέλο προληπτικής πράξης: πολιτική προσέγγιση για όλο το σχολείο

Η εμπειρική έρευνα και οι καλές πρακτικές έχουν δείξει ότι η πιο κατάλληλη γραμμή δράσης κατά της σχολικής βίας είναι η υιοθέτηση μιας προοπτικής που επικεντρώνει στην ολιστική προσέγγιση της πολιτικής. Δηλαδή προγράμματα τα οποία θα περιλαμβάνουν τη ίδια στιγμή γραμμές δράσεις με όλες τις ομάδες που εμπλέκονται. Τουλάχιστον τις οικογένειες, μαθητές και δασκάλους. Αυτός δεν είναι ένας στόχος που θα πρέπει να επιτευχθεί από την αρχή, αλλά σημαίνει ότι ο στόχος αυτών που σχεδιάζουν πολιτική είναι η δράση με αντίκτυπο σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα νέα μέτρα δεν μπορούν να εφαρμοστούν σε μια φορά αλλά σταδιακά, ώστε οι θεσμοί και τα άτομα που εμπλέκονται με την επίτευξη αυτών των στόχων να αποκτήσουν την αναλογη οικιότητα μ'αυτούς.

Website

- [Vista: A Whole School Approach \(WSA\). How to embed the WSA: the challenge of implementation](#)

PN: 531028-LLP-1-2012-1-IT-KA4-KA4MP

Υλικό που σχεδιάστηκε στα πλαίσια του project European Vista Project στο οποίο μπορείτε να βρείτε μια περίληψη των πολιτικών που μπορούν να αναπτυχθούν.

Στρατηγικές άμεσης επέμβασης

Παρά το ότι οι πιο γενικές δράσεις θα έπρεπε να είναι προληπτικές, οι πολιτικές στο σύνολό τους θα πρέπει να είναι προετοιμασμένες να αντιμετωπίζουν δυνητικά επεισόδια σχολικής βίας. Οι επεμβάσεις θα είναι απαραίτητες με τους θύτες, τα θύματα και τα άτομα σε κίνδυνο που δυνητικά μπορεί να εμπλακούν είτε ως θύτες είτε ως θύματα. Για το λόγο αυτό συμβουλεύεται σ'αυτούς που σχεδιάζουν πολιτική, να λαμβάνουν υπόψη τους αυτά τα άτομα και να προχωρήσουν στον προσδιορισμό τους. Η ποικιλία των προσφορών είναι πολύ μεγάλη: ανάπτυξη της εμπάθειας, αυτοπεποίθησης, η μέθοδος Pikas, Κύκλοι Ποιότητας κ.α. Δεν είναι απαραίτητο να επιλέξετε μια από αυτές αλλά να προσφέρετε στην εκπαιδευτική κοινότητα πολλές επιλογές, ώστε οι δάσκαλοι να έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν με βάση συγκεκριμένες συνθήκες και προϋποθέσεις.

Ιστοσελίδες

- [8 Ways Educators Can Support Victims of Bullying](#)
Σ'αυτή την ιστοσελίδα μπορείτε να βρείτε πως μπορείτε να στηρίξετε θύματα σχολικής βίας.
- [Dealing with bullies](#)
Η ιστοσελίδα του Nemours Center for Children's Health Media of the Nemours Foundation όπου μπορείτε να βρείτε στρατηγικές για τα παιδιά και το πώς θα ανταποκρίνονται σε περιπτώσεις σχολικής βίας

Δίκτυα για την ανταλλαγή εμπειριών

Προγράμματα επέμβασης με θεαματικά αποτελέσματα σε συγκεκριμένα σχολεία μπορεί να είναι χρήσιμα και για άλλα σχολεία με παρόμοιες συνθήκες και προϋποθέσεις ή να είναι χρήσιμα κάνοντας πρώτα τις απαιτούμενες προσαρμογές υλικών και διαδικασιών. Παρ'όλ'αυτά, σε πολλές περιπτώσεις, οι καλές πρακτικές διδασκαλίας χάνονται στη λήθη ή περνούν στο μέρος των ανέκδοτων υλικών. Είναι λοιπόν σημαντικό, όλες οι εμπειρίες να καταγράφονται και να δημοσιεύονται για το καλό των υπόλοιπων συναδέλφων. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό τα άτομα που σχεδιάζουν πολιτική να διευκολύνουν την ανταλλαγή εμπειρίας προσφέροντας το απαιτούμενο έδαφος για δημοσιεύσεις.

Διαδικτυακές δημοσιεύσεις

PN: 531028-LLP-1-2012-1-IT-KA4-KA4MP

● [Stop@Bullism! COMMON BOOKLET](#)

Μια σύνθεση του Leonardo Da Vinci Lifelong Learning Project με τον τίτλο "Stop@Bullism". Ένα παράδειγμα για το πώς να μοιράζεσαι εμπειρία και γνώση με τους άλλους.